

Deloitte.

FINTECH
ISTANBUL

powered
by **BKM**
BANKALARARASI
KART MERKEZİ

Türkiye FinTech Ekosistemi

Nisan 2017

Yönetici özeti

Cüneyt Kırlar
Deloitte Türkiye
Risk Danışmanlığı,
Ortak

Teknoloji uzun süredir finans dünyasının kalbinde yer almasına rağmen son yıllarda finansal teknolojilerin (FinTech) rüzgarı daha hızlı esmekte ve bu etki hem global hem Türkiye özelinde çok ciddi hissedilmekte. Türkiye FinTech ekosistemi ülkemizdeki güçlü bankacılık sisteminin de desteği ile yeni girişimler ve yatırımcılarla her geçen gün hızla büyümektedir. FinTech'in artan önem ve etkisine paralel bir şekilde Deloitte olarak biz de konu hakkında önemli yatırımlar, araştırmalar ve yayınlar yapmaktayız.

Bu bağlamda, ülkemizde FinTech alanının önemi ve potansiyelini gören Bankalararası Kart Merkezi desteğiyle kurulan ve Türkiye FinTech ekosisteminin büyümesi ve bölgesel bir merkez olarak hizmet vermesi yolunda değerli işlere imza atan FinTech İstanbul ile işbirliği yapmaktan mutluluk duyuyorduk. Global FinTech ağının çok önemli bir parçası olan Türkiye FinTech ekosistemi hakkında FinTech İstanbul ile birlikte hazırladığımız bu çalışmanın faydalı olmasını umut ederiz.

Dr. Soner Canko
Bankalararası Kart
Merkezi
CEO

Teknolojideki baş döndürücü gelişimlerle birlikte, sunulan finansal hizmetlerin de kalitesi ve çeşitliliği her geçen gün artıyor. Şüphesiz bu gelişimde FinTech ekosisteminin katkısı yadsınamaz. Özellikle FinTech girişimlerinin çevik ve müşteri dostu yaklaşımları finans dünyasına yeni bir boyut kazandırmakta ve mevcut iş yapış şekillerini değiştirmekte.

Ülkemizde de dünya genelinde olduğu gibi FinTech'in finans dünyasına sağlayabileceği katkının farkına varılmış durumda. Bu kapsamda özellikle 2016 yılının FinTech dünyasının olgunlaşmaya başladığı bir yıl olduğunu söyleyebiliriz. Gerek bu alanda çalışan girişimler, oluşan yeni iş modelleri ve işbirlikleri, açılan hızlandırma programları gerekse de yapılan yatırımlar ilginin ne seviyede olduğunu gösteriyor. 2016 yılında Türkiye'de girişimlere yapılan yatırımların yarısının FinTech girişimlerine yapılması ise bunu kanıtıyor.

Genç nüfusumuz, coğrafi konumumuz, dinamik girişimcilik kaynağımız, güçlü ve yenilikçi finans sektörümüz ile ülke olarak FinTech alanında büyük bir avantaja sahip olduğumuzu söyleyebiliriz. Bu özellikleriyle Türkiye'nin, son yıllarda yaptığı atılımı daha ileri taşıyarak FinTech girişimleri için ideal ortam sunan ülkelerden biri haline geleceğine, yatırımcıların daha çok ilgisini çeken, dünya markası FinTech şirketlerinin olduğu bir ekosisteme kavuşacağına inanıyoruz. Ülkemizde FinTech dünyasında katkı sağlayan herkese destekleri için buradan teşekkür eder, Türkiye FinTech ekosistemini değerlendiren bu raporun sizlere faydalı olmasını dilerim.

Prof. Dr. Selim Yazıcı
FinTech İstanbul
Kurucu Ortak

Finansal hizmetler sektöründe, teknoloji kullanımı sayesinde yaratıcı, yenilikçi ve bazen de yıkıcı tarzda çözümler üreten FinTech startup'ları, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de rağbet görmekte. FinTech'i popüler hale getiren en önemli faktörlerin teknolojik gelişmeler, değişen müşteri talepleri ve makroekonomik etkiler olduğunu söylemek mümkün. Özellikle bankacılık sektöründe sahip olduğumuz bilgi ve deneyim, örnek uygulamalarla dünyada önemli bir yere sahip olmamızı sağlamıştır. Güçlü bir bankacılık sistemine sahip olmamız, kartlı ödeme sistemlerinin yaygınlaşması ve mobil teknolojilerin yoğun biçimde kullanımını, ülkemizde FinTech startup'larına önemli fırsatlar sağlamaya başlamıştır. Bu durum uzun vadede ülkemizin FinTech konusunda önemli bir yere sahip olacağını göstermektedir.

Global olarak FinTech, yeni girişimciler, yatırımcılar ve bölgesel gelişimi ile sürekli bir büyüme trendi yakalamıştır. FinTech İstanbul olarak amacımız, ülkemizde hızla gelişen FinTech ekosisteminin sağlıklı biçimde büyüebilmesi için gerekli altyapıyı sağlamak ve bölgesel bir hub olarak hizmet vermektir. Bu amaçla yaptığımız çalışmalardan biri de güncel bilgi ve istatistiklerin paydaşlarımıza ulaştırılması olmuştur. Bu kapsamda hazırlanan bu çalışma, ülkemizde FinTech dünyasının güncel durumunu ortaya koyması açısından oldukça önemli bir yere sahip. FinTech İstanbul olarak, Deloitte Türkiye ile ortaklaşa gerçekleştirdiğimiz ve Türkiye FinTech pazarını farklı boyutları ile değerlendiren bu raporun ekosistemin gelişimine faydalı olacağını umut ediyorum.

Türkiye FinTech Ekosistemi

FinTech en genel tanımıyla finansal hizmetlerin daha iyi, daha hızlı ve daha kolay verilmesi amacıyla finans ve teknolojinin bir araya gelmesidir. Bir başka bakış açısıyla teknolojinin yardımıyla, finansal hizmetleri daha kullanıcı dostu haline getirerek tüketicilerin finansal hizmetlere erişiminin yeni yollardan sağlanmasıdır. FinTech'i, son yıllarda gündeme getiren unsurların başında internet kullanımı ve mobil uygulamalardaki hızlı artış gelmektedir.

Tüketiciler artık her yerden, kolayca erişebilecekleri, eğlenceli, hızlı ve kullanıcı dostu finansal hizmetler almayı bekliyor. Tüm bu beklentileri karşılayabilmek için tüm dünya ile birlikte Türkiye'de de FinTech alanındaki çalışmalar ve rekabet her geçen gün artıyor. Türkiye FinTech ekosistemi bir hayli rekabetçi bir ortam olmasına rağmen, bu rekabet içinde birlikte çalışma ve işbirliği yapma olanaklarına da ev sahipliği yapmayı başarmış bir ekosistemidir. Örneğin, BKM Express, tüm bankalar ve önde gelen e-ticaret firmalarının iş birliği ile 2012'de Türkiye'de dijital cüzdan projesi hayata geçirilmiştir.

Hem rekabet ve hem iş birliğinin hakim olduğu FinTech ekosistemi gün geçtikçe büyümektedir ve artan oranlarda yatırım almaktadır. Türkiye'de girişim sermayeleri ve melek yatırım ağları FinTech girişimlerine, son 4 yılda (2012-2016) toplam 53,2 milyon dolar yatırım yaptı. Türkiye'de 2012 yılında 4,6 milyon dolar olan FinTech yatırımlarının miktarı 2016 yılında bir önceki yıla göre %175 büyümeye göstererek 29 milyon dolara ulaştı. Geçtiğimiz yıl, FinTech ekosistemi ve ülkedeki FinTech yatırımları

Türkiye'de girişim sermayeleri ve melek yatırım ağları FinTech girişimlerine, son 4 yılda (2012-2016) toplam 53,2 milyon dolar yatırım yaptı. Türkiye'de 2012 yılında 4,6 milyon dolar olan FinTech yatırımlarının miktarı 2016 yılında bir önceki yıla göre %175 büyümeye göstererek 29 milyon dolara ulaştı.

önemli derecede büyümeye göstermiştir. Sektördeki önemli FinTech firmalarından olan Cardtek ve Iyzico tek başlarına 15 milyon dolar yatırım alarak 2016 yılı yatırımlarının %52'sini oluşturmuşlardır. Türkiye'de FinTech pazarı hâlihazırda yaklaşık 15 milyar dolar büyüklüğe sahip ve yılda ortalama olarak %14 oranında büyümektedir. Türkiye'de FinTech firmalarının sayısı ise 200'ün üzerindedir. 2017 yılında ise, sadece Ocak ayında iki FinTech firması toplam 14,5 milyon dolar yatırım alarak hızlı bir başlangıç yapmışlardır.

Türkiye'de FinTech yatırımlarının artışı

Kaynak: Startups.watch

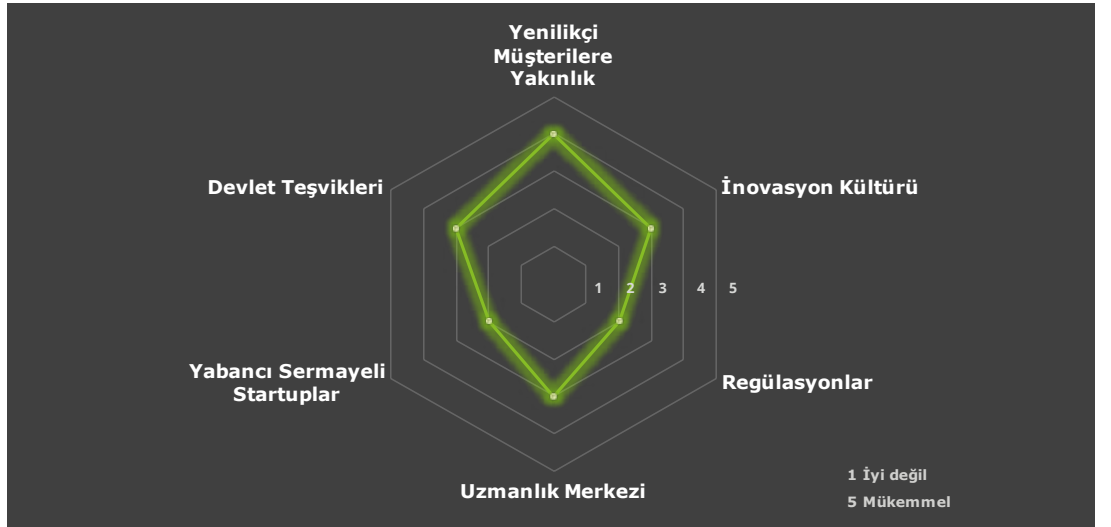

Türkiye FinTech Ekosistemi avatajları

Hızlı büyüme ve gelişime rağmen, Türkiye'de finansal teknolojiler alanı nispeten yenidir ve genel ekonomik büyüme oranı yüksek değildir. Dolayısıyla da FinTech pastasının henüz çok büyük olmadığı bir gerçektir. Ancak pastanın çok büyük olmadığı ekosistemlerde, büyüme potansiyeli özellikle çok yüksektir. Deloitte'un 'Connecting Global FinTech: Hub Review' raporunda savunulduğu gibi, Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı Endeksi, Global İnovasyon Endeksi ve Global Finans Merkezleri Endeksi gibi endekslere bakılarak hesaplanan genel endeks performans puanı ne kadar yüksekse, yani bir anlamda ekonomik

gelişmişlik sınırlı noktada ise, FinTech büyüme ve inovasyon fırsatları da o kadar yüksek olmaktadır. Türkiye bu çalışma doğrultusunda ortaya çıkan genel endeks performanslarına göre, dünya genelinde gerilerde olsa da FinTech büyüme ve inovasyonu açısından da bir o kadar ileride yer almaktadır.

Yenilikçi müşterilere yakınlık, inovasyon, uzmanlık, regülasyonlar ve yabancı sermayeli girişimler gibi FinTech pazarının büyümesinde etkili olan diğer bazı faktörler konusunda da Türkiye'nin durumu aşağıdaki değerlendirmede görüleceği gibi mükemmel seviyede olmasa da gelişmekte olan bir ekonomi için olumlu ve umut veren bir görünüm sergilemektedir.

Türkiye'de güçlü bir finans sektörünün olması, FinTech ekosisteminin canlı ve hızlı büyüyen bir yapıda olmasında çok etkilidir. Türkiye finans sektörü ve bankacılık sistemi global/yerel ekonomik ve politik dalgalanmalara rağmen sağlam kalabilen Türkiye ekonomisinin en güçlü kollarından biri olarak ülkedeki FinTech sektörünün de gelişmesinin ana itici kuvveti görevini görmektedir. İstanbul Finans Merkezi vizyonu çerçevesinde iyice güçlenme yolunda olan finans ve bankacılık sektörünün yanı sıra, ülkedeki genç ve dinamik iş gücü ve özellikle teknoloji, finans ve bankacılık sektöründeki yetenekli insan kaynağı, FinTech ekosisteminin son yıllardaki hızlı büyümesinde önemli bir role sahiptir. Bu avantajların yanı sıra, Avrupa-Asya arası bir köprü olarak jeopolitik avantajını da kullanan Türkiye'nin yakın gelecekte bölgesel bir finansal teknolojiler merkezi haline gelmesi hayal değildir.

Teknolojik altyapı ve teknoloji kullanımında da Türkiye kötü bir durumda değildir. Özellikle genç nüfus ve mobil araçların kullanımı düşünüldüğünde, FinTech ekosistemi için fırsatların olmadığını söylemek yanlış olur. Finansal teknolojiler alanında değer yaratabilecek birçok dikey pazar bulunmaktadır. Dolayısıyla FinTech girişimcileri bu alanları değerlendirebilir.

Yatırım çeken ve gelişime açık alanlar

Dünyada yatırım çeken alanlar, ödemeler, mobil bankacılık, varlık yönetimi, borç verme, InsurTech (Sigortacılık), sermaye piyasaları (finansal modelleme ve analiz yazılımları), crowdfunding ve Blockchain-Bitcoin alanlarıdır. Türkiye'de ise B2B ve B2C alanında genellikle ödemeler, mobil bankacılık, varlık yönetimi, sermaye piyasaları ve dijital para birimi alanları ilgi çekiyor. Türkiye FinTech ekosistemi oyuncularının ön ödemeli kartlar, cüzdan uygulamaları, ödeme takibi, offline ödeme, para transferi, indirim ve sadakat kartları, bütçe yönetimi, tahsilat, POS yönetimi, ön muhasebe, VPOS, yazarkasa, bankacılık yazılımları ve kredi skorlama gibi alanlarda faaliyet gösterdiğini görmek mümkün.

Gelecekte potansiyel, özellikle finansal hizmetler alanının birçok kesimini ilgilendirecek olan Blockchain teknolojisinde yatmaktadır. Bu teknolojinin kullanımı birçok alanı birden etkileme potansiyeline sahiptir. Bunun dışında teknolojik olarak mobil üzerinden kullanılacak sistemler, özellikle temassız ödemeler ve IoT ön plana çıkabilecek alanlar arasındadır. Bankacılık açısından değerlendirildiğinde ise özellikle dünyada PSD2 direktiflerinin kabul edilmesi ile API bankacılığının önü açılmış durumdadır. Bu sayede startup'lar, bankaların açmış oldukları API'ler sayesinde tüketicilere daha hızlı, güvenilir ve esnek ürünler sunabilme potansiyeline erişecektir.

Türkiye’de FinTech pazarı hâlihazırda yaklaşık 15 milyar dolar büyüklüğe sahip ve yılda ortalama olarak %14 oranında büyümektedir. Türkiye’de FinTech firmalarının sayısı ise 200’ün üzerindedir.

Bankalar ise bir platform haline gelecektir. Dolayısıyla, gelecekte dijital bankacılık konusundaki hızlı ilerlemeleri görmek mümkün görünmektedir. Türkiye’de ayrıca sigorta sektöründe de bir hareket görülmektedir. Sigortacılık sektöründe faaliyet gösteren şirketler, mobil uygulamalar yardımıyla ürün ve hizmetlerini müşterilerine sunmaktadır. Aynı zamanda, sigorta (InsurTech) ve Blockchain alanında faaliyet gösteren startup'ların da sayısının artmaya başladığı gözlenmektedir. Sonuç olarak, finansal hizmetler sektörü ve buna bağlı olarak FinTech alanı gelecekte hızla büyüme potansiyeline sahiptir.

Regülasyon konusunda, denetleyici ve düzenleyici kurumlar FinTech konusunda dikkatli davranmaktadır. Mevcut durumda bazı FinTech alanlarında (peer-to-peer borç verme gibi) faaliyet göstermek henüz mümkün değildir. Ancak sektörden gelen baskılar ve dünyadaki gelişmeler doğrultusunda, FinTech alanında regülasyon konusunda gelişmelerin gözlenmesi mümkündür.

Gelecek neler getirecek?

Türkiye’de kesinlikle FinTech ekosisteminin büyüdüğü ve bu alandaki yatırımların arttığı görülecektir. Ülkedeki güçlü finans sektörü ve bankacılık sistemi, İstanbul Finans Merkezi olma vizyonu ve bu çerçevede yürütülen çalışmalar ve bankaların FinTech startup'larına olan olumlu ve destekleyici tavır beklenen ve yaşanacak olan bu büyümede çok önemli rol oynayacaktır. Bulut tabanlı temassız ödemeler, lokasyon bazlı ödemeler, giyilebilir teknolojiler ve nesnelerin interneti kavramlarının geleceğin dünyasında daha sık yer alacağı da bilinmektedir. Bu da FinTech’in önemini ve ekosistemin genişliğini önümüzdeki yıllarda birkaç kat daha artıracak. Bu olumlu tablo değerlendirildiğinde, Türkiye’deki FinTech sektörünün yılda ortalama %14 oranında bir büyüme oranıyla gelişeceği ve yakın gelecekte jeopolitik avantajını da kullanarak, bölgesel bir finansal teknolojiler merkezi haline dönüşeceğini öngörmek mümkündür.

Türkiye FinTech Ekosistemi özeti

Türkiye FinTech Ekosistemi

En iyi çalışma alanları ve katalizatör kurumlar

Etohum
ITU Cekirdek
Kolektif House
Kworks
StartersHub
Startup Bootcamp İstanbul

En büyük FinTech firmaları

Cardtek
Ininal
Iyzico
Paraşüt

Büyük yatırımcılar

MV Holding
Revo Capital
212

İnovasyon için önemli teknolojiler

APIs
Blockchain
Data Analitiği
Kredi kartları
Mobil Teknolojiler
Ödeme Kanalları

Zorluklar

Pazardan Çıkış Olanaklarının Azlığı
Regülatif Engeller
Sermaye Erişim Zorlukları

İnovasyon alanları

Back-Office Operasyonları
Dijital Bankacılık
E-ticaret
Kimlik Yönetimi
Ödemeler
Sigortacılık

Daha fazla bilgi için

Cüneyt Kırlar
Risk Danışmanlığı
Ortak
ckırlar@deloitte.com

Aylin Siyahhan
Clients & Industries
Kıdemli Uzman
aozet@deloitte.com

Deloitte.

Deloitte Türkiye

İstanbul Ofisi
Deloitte Values House
Maşlak No1
34398
İstanbul
+90 (212) 366 60 00

Ankara Ofisi
Armada İş Merkezi
A Blok Kat:7 No:8
Söğütözü, Ankara
06510
+90 (312) 295 47 00

İzmir Ofisi
Punta Plaza 1456 Sok.
No:10/1 Kat:12
Daire:14 - 15
Alsancak, İzmir
+90 (232) 464 70 64

Bursa Ofisi
Zeno Center İş Merkezi
Odunluk Mah. Kale Cad.
No:10 d
Nilüfer, Bursa
+90 (224) 324 25 00

Çukurova Ofisi
Güney Panorama İş Merkezi
Reşatbey Mah. Türkkuşu Cad.
Bina No:1 B Blok Kat:7
Seyhan, Adana
+90 (322) 237 11 00

www.deloitte.com.tr

[/deloitteturkiye](https://www.facebook.com/deloitteturkiye)

[/deloitteturkiye](https://twitter.com/deloitteturkiye)

[/company/deloitte-turkey](https://www.linkedin.com/company/deloitte-turkey)

[/instagram.com/deloitteturkey](https://www.instagram.com/deloitteturkey)

Deloitte; İngiltere mevzuatına göre kurulmuş olan Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL") şirketini, üye firma ağındaki şirketlerden ve ilişkili tüzel kişiliklerden bir veya birden fazlasını ifade etmektedir. DTTL ve üye firmalarının her biri ayrı ve bağımsız birer tüzel kişiliktir. DTTL ("Deloitte Global" olarak da anılmaktadır) müşterilere hizmet sunmamaktadır. Global üye firma ağımla ilgili daha fazla bilgi almak için www.deloitte.com/about adresini ziyaret ediniz.

Deloitte, denetim, danışmanlık, finansal danışmanlık, risk yönetimi, vergi ve ilgili alanlarda, birçok farklı endüstride faaliyet gösteren özel ve kamu sektörü müşterilerine hizmet sunmaktadır. Deloitte her beş Fortune Global 500® şirketinden dördüne hizmet verirken, dünya çapında farklı bölgelerde 150'den fazla ülkede yer alan global üye firma ağı ile, müşterilerinin iş dünyasında karşılaştıkları zorlukları aşmalarına destek olmak ve başarılarına katkıda bulunmak amacıyla dünya standartlarında yüksek kalitede hizmetler sunmaktadır. Deloitte'un 225.000'i aşan uzman kadrosunun iz bırakan bir etkiyi nasıl yarattığı konusunda daha fazla bilgi almak için Facebook, LinkedIn ya da Twitter sayfalarımızı takip ediniz.

Bu belgede yer alan bilgiler sadece genel bilgilendirme amaçlıdır ve Deloitte Touche Tohmatsu Limited, onun üye firmaları veya ilişkili kuruluşları (birlikte, "Deloitte Network" olarak anılacaktır) tarafından profesyonel bağlamda herhangi bir tavsiye veya hizmet sunmayı amaçlamamaktadır. Şirketinizi, işinizi, finansmanınızı ya da mali durumunuzu etkileyecek herhangi bir karar ya da aksiyon almadan, yetkin bir profesyonel uzmana danışın. Deloitte Network bünyesinde bulunan hiçbir kuruluş, bu belgede yer alan bilgilerin üçüncü kişiler tarafından kullanılması sonucunda ortaya çıkabilecek zarar veya ziyandan sorumlu değildir.

© 2017. Daha fazla bilgi için Deloitte Türkiye (Deloitte Touche Tohmatsu Limited üye şirketi) ile iletişime geçiniz.